

1. Wymagania edukacyjne z przyrody dla klasy 4 Szkoły Podstawowej

Poziom wymagań				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia składniki przyrody nieożywionej i ożywionej - podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka - wymienia zmysły człowieka - wymienia źródła informacji o przyrodzie - wyjaśnia, czym jest obserwacja, a czym doświadczenie - podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie - podaje nazwy głównych kierunków geograficznych - odszukuje na planie lub mapie wskazany obiekt - wymienia stany skupienia, w których występują substancje - podaje przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych w swoim otoczeniu - podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia - odczytuje wskazania termometru - podaje nazwy przemian stanów skupienia wody - wymienia składniki pogody rozpoznaje rodzaje opadów - wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych - odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody - wyjaśnia pojęcia: wschód Słońca, górowanie, zachód Słońca 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata - przyporządkowuje przyrząd do obserwowanego obiektu - wyjaśnia, co to jest widnokrąg - wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu - rysuje różę głównych i pośrednich kierunków geograficznych - rozpoznaje obiekty w terenie przedstawione na planie i opisuje je za pomocą znaków kartograficznych - określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu oblicza wymiary biurka w skali 1:10 - podaje przykłady ciał stałych, cieczy i gazów - wyjaśnia zasadę działania termometru cieczowego - zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną - opisuje, w jakich warunkach zachodzą topnienie, krzepnięcie parowanie i skraplanie - wyjaśnia pojęcia: pogoda, upał, przymrozek, mróz - podaje nazwy osadów atmosferycznych - opisuje pozorną wędrówkę Słońca nad widnokregiem, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy ożywionych składników przyrody - wyjaśnia znaczenie obserwacji w poznawaniu przyrody - opisuje etapy doświadczenia - podpisuje na schemacie poszczególne części mikroskopu - opisuje sposób wyznaczania kierunku geograficznego za pomocą gnomonu - opisuje budowę kompasu - wyjaśnia zasadę tworzenia nazw kierunków pośrednich - oblicza rzeczywiste wymiary przedmiotu przedstawionego w różnych skalach - wyjaśnia, na czym polega orientowanie mapy - wyjaśnia, popierając przykładami, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej - wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania - opisuje sposób powstawania chmur - wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne - wyjaśnia, jak powstaje wiatr - określa aktualne zachmurzenie i przyporządkowuje przyrządy do rodzajów obserwacji meteorologicznych - opisuje zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia w zależności od wysokości Słońca nad widnokregiem - opisuje zmiany w pozornej wędrówce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie - określa przeznaczenie poszczególnych części mikroskopu - opisuje sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej - porównuje sposoby wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu - klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości - porównuje właściwości fizyczne ciał stałych, cieczy i gazów - podpisuje na mapie kierunek wiatru - wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów - opisuje zmiany długości cienia w ciągu dnia - porównuje wysokość Słońca nad widnokregiem w południe oraz długość cienia w poszczególnych porach roku - opisuje sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny - określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi - wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo - opisuje szkodliwość zwierząt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego składnika przyrody może wpłynąć na pozostałe wybrane składniki - planuje i prowadzi doświadczenie - wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów - wymienia nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji (odległych obiektów, głębin) - opisuje sposób wyznaczania kierunku północnego za pomocą Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu - opisuje obieg wody w przyrodzie - wyjaśnia różnice między opadami a osadami atmosferycznymi - wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżnia się na podstawie fazy rozwoju roślinności - uzasadnia potrzebę klasyfikacji organizmów - charakteryzuje wirusy - podaje przykłady pasożytnictwa w świecie roślin, grzybów, bakterii i protistów - podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt - wymienia nazwy kilku roślin leczniczych uprawianych w domu lub

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku - podaje przykłady zmian zachodzących w przyrodzie żywej w poszczególnych porach roku - opisuje trzy wybrane czynności życiowe organizmów - wyjaśnia pojęcia organizm jednokomórkowy, organizm wielokomórkowy - wyjaśnia pojęcia: organizm samożywny, organizm cudzożywny - wymienia, na podstawie ilustracji, charakterystyczne cechy drapieżników - układu łańcuch pokarmowy z podanych organizmów - wymienia korzyści płynące z uprawy roślin w domu i w ogrodzie - podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka - wymienia składniki pokarmowe - opisuje znaczenie wody dla organizmu - wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie żuć pokarm - uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem - podpisuje na schemacie elementy szkieletu oraz narządy układów: pokarmowego, krwionośnego, oddechowego, nerwowego, ruchu i rozrodczego - wymienia zasady higieny poznanych układów - rozpoznaje na ilustracji komórki rozrodcze: męską i żeńską - wyjaśnia pojęcie zapłodnienie - podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania 	<ul style="list-style-type: none"> uwzględniając zmiany długości cienia - wyjaśnia pojęcia: równonoc jesienna, równonoc wiosenna, przesilenie letnie, przesilenie zimowe - opisuje cechy pogody w poszczególnych porach roku - wymienia czynności życiowe organizmów - podaje nazwy królestw organizmów - podaje przykłady organizmów roślinożernych i mięsożernych - wyjaśnia, na czym polega wszytkożerność - wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe - podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego - podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście - podaje przykłady produktów spożywczych bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy - opisuje rolę poszczególnych układów - wymienia trzy funkcje szkieletu - opisuje rolę poszczególnych narządów zmysłów - wyjaśnia pojęcie cięża - wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców - omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzewania - podaje zasady prawidłowego 	<ul style="list-style-type: none"> Słońca nad widnokregiem w poszczególnych porach roku - opisuje hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych - charakteryzuje czynności życiowe organizmów - opisuje cechy przedstawicieli poszczególnych królestw organizmów - przyporządkowuje podane organizmy do grup troficznych (samożywne, cudzożywne) - wymienia cechy roślinożerców - wymienia przedstawicieli pasożytów - wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa - wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin - wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu - opisuje rolę składników pokarmowych w organizmie - wyjaśnia pojęcie trawienie - opisuje drogę pokarmu w organizmie - proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego - opisuje budowę poszczególnych narządów układu oddechowego, pokarmowego, krwionośnego, rozrodczego, nerwowego oraz układu ruchu - rozróżnia rodzaje połączeń kości - podaje nazwy największych stawów występujących w organizmie człowieka - wskazuje na planszy elementy budowy oka i ucha - opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania - wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w 	<ul style="list-style-type: none"> zamieszkujących nasze domy - wyjaśnia rolę enzymów trawiennych - wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu - wyjaśnia, na czym polega współdziałanie układów: pokarmowego, oddechowego i krwionośnego - opisuje wymianę gazową zachodzącą w płucach - wymienia zadania mózgu - wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera informacje z otoczenia - uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów - opisuje rozwój nowego organizmu - wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia - opisuje skutki niewłaściwego odżywiania się - opisuje skutki niedoboru i nadmiernego spożycia poszczególnych składników pokarmowych - wyjaśnia, na czym polega higiena osobista - opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych - charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka - wymienia drobnoustroje mogące wnikać do organizmu przez uszkodzoną skórę 	<ul style="list-style-type: none"> w ogrodzie - opisuje rolę narządów wspomagających trawienie - wymienia czynniki, które mogą szkodliwie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki - charakteryzuje rolę poszczególnych składników krwi - wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę - wyjaśnia istotę działania szczepionek - wyjaśnia, dlaczego należy rozsądnie korzystać z kąpeli słonecznych i solariów - wymienia sposoby pomocy osobom uzależnionym - podaje przykłady profilaktyki chorób nowotworowych - wymienia nazwy: najdłuższej rzeki, największego jeziora, największej głębi oceanicznej - podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka - wyjaśnia, w jakich warunkach powstają lodowce - podaje przykłady występowania lodowców na Ziemi - opisuje przystosowania dwóch-trzech gatunków zwierząt lub roślin do życia w ekstremalnych warunkach lądowych
---	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzewania - wymienia zasady zdrowego stylu życia - wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk - wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych - wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu - wymienia numery telefonów alarmowych - wymienia zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób zakaźnych - podaje przykłady zjawisk pogodowych, które mogą stanowić zagrożenie - określa sposób postępowania po uządleniu - podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenie dla zdrowia - podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka - wyjaśnia, czym jest asertywność - wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz</i> - wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz - wymienia nazwy krajobrazów kulturowych - rozpoznaje na ilustracji wzniesienia i zagłębienia - wymienia nazwy grup skał - podaje przykłady wód słonych 	<ul style="list-style-type: none"> odżywiania - wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry - podaje przykłady wypoczynku czynnego i biernego - wymienia przyczyny chorób zakaźnych - opisuje przyczyny zatruc - opisuje zasady postępowania w czasie burzy - podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu - opisuje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku skaleczeń i otarć - podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać - podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie - prezentuje właściwe zachowanie asertywne w wybranej sytuacji - wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów - podpisuje na rysunku elementy wzniesienia - podaje po jednym przykładzie skał należących do poszczególnych grup - wyjaśnia, czym jest próchnica - wyjaśnia pojęcia: <i>wody słodkie</i>, <i>wody słone</i> - wymienia rodzaje wód powierzchniowych - podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych - wyjaśnia czym są parki narodowe i pomniki przyrody - opisuje sposób zachowania się 	<ul style="list-style-type: none"> zachowaniu zdrowia - opisuje sposób pielęgnacji skóry ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania - wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej - wyjaśnia, czym są szczepionki - wymienia objawy zatruc pokarmowych ze szczególnym uwzględnieniem zatruc grzybami - uzasadnia celowość umieszczania symboli na opakowaniach substancji niebezpiecznych - wyjaśnia, na czym polega palenie bierne - wymienia skutki przyjmowania narkotyków - uzasadnia konieczność zachowań asertywnych - rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów - opisuje cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych - opisuje wklęsłe formy terenu - opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych - na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących - opisuje zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wynikające z rozwoju rolnictwa lub związane z rozwojem przemysłu - wyjaśnia cel ochrony przyrody - wyjaśnia czym są rezerваты przyrody - wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną - wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki - opisuje przystosowania organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposób postępowania po ukąszeniu przez żmiję - opisuje zasady postępowania w przypadku oparzeń - podaje przykłady dziko rosnących roślin trujących - wyjaśnia, czym jest uzależnienie - klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości - podpisuje na rysunku elementy doliny - opisuje proces powstawania i rolę gleby - opisuje, jak powstają bagna - charakteryzuje rodzaje wód płynących - podaje przykłady działalności człowieka w najbliższej okolicy, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu - wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości lub osiedla - wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym - porównuje świat roślin i zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki - wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> - układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze - charakteryzuje wymianę gazową u roślin - opisuje przystosowania roślin do wykorzystania światła - charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje bory, grądy, łągi i buczyny - wyjaśnia, czym jest walka biologiczna - wymienia korzyści i zagrożenia wynikające ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki
---	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia trzy formy ochrony przyrody w Polsce - podaje przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła - wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie - opisuje schemat rzeki, wymieniając: źródło, bieg górny, środkowy, dolny, ujście - podpisuje, np. na schematycznym rysunku, strefy życia w jeziorze - podaje przykłady organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora - wymienia czynniki warunkujące życie na łądzie - opisuje przystosowania zwierząt do zmian temperatury - wpisuje na schemacie warstwy lasu - przyporządkowuje po dwa gatunki organizmów do poszczególnych warstw lasu - opisuje zasady zachowania się w lesie - rozpoznaje na ilustracji dwa drzewa iglaste i dwa drzewa liściaste - wyjaśnia znaczenie łąki dla ludzi - wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw - podaje nazwy zbóż uprawianych na polach - podaje przykłady warzyw uprawianych na polach - wymienia dwa szkodniki upraw polowych 	<p>na obszarach chronionych</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje, popierając przykładami, przystosowania zwierząt do życia w wodzie - opisuje, popierając przykładami, przystosowania roślin do ruchu wody - podaje nazwy organizmów żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki - podaje przykłady roślin strefy przybrzeżnej jeziora - wskazuje przystosowania roślin do ochrony przed niekorzystną (zbyt niską lub zbyt wysoką) temperaturą - wymienia nazwy przykładowych organizmów żyjących w poszczególnych warstwach lasu - porównuje wygląd igieł sosny i świerka - wymienia cechy łąki - wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej - opisuje sposoby wykorzystywania roślin zbożowych - uzupełnia brakujące ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu 	<p>żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przystosowania roślinności strefy przybrzeżnej jeziora - charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków do życia w strefie przybrzeżnej - charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające przed utratą wody - opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych - opisuje wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu - porównuje drzewa liściaste z iglastymi - rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste i pospolite drzewa liściaste - rozpoznaje pięć gatunków roślin występujących na łące - przedstawia, w formie łańcucha pokarmowego, proste zależności pokarmowe między poznanymi organizmami żyjącymi na łące - wyjaśnia, czym różnią się zboża ozime i jare - wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych 	<p>zwierzęta żyjące w tych warstwach</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych - przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki - uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt - podaje przykłady innych upraw niż zboża, warzywa, drzewa i krzewy owocowe, wskazując sposoby ich wykorzystywania - przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych 	
--	--	--	---	--

Kursywą zaznaczono wymagania obowiązujące w pierwszym półroczu

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy
- nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim, elementarnym stopniu trudności

Praca ucznia podczas zdalnego nauczania będzie oceniana na podstawie aktywności podejmowanych przez ucznia i wykonywanych przez niego zadań. Podstawowym kanałem komunikacji pomiędzy nauczycielami, rodzicami i uczniami jest dziennik elektroniczny oraz platforma Teams. Przez te środki komunikacji, nauczyciel łączy się z uczniami podczas lekcji online oraz przesyła uczniom potrzebne materiały.

Nauczyciel monitoruje i ocenia zaangażowanie ucznia w pracy zdalnej, poprzez:

- sprawdzanie obecności ucznia podczas zajęć prowadzonych w formie transmisji na żywo na platformie Office 365
- sprawdzanie odsyłanych zadań w odpowiednim terminie na podany adres mailowy
- sprawdzanie sprawdzianów przeprowadzanych z wykorzystaniem platformy Teams lub Testportal

Rodzice i uczniowie mogą kontaktować się z nauczycielem przez e-dziennik Vulcan od poniedziałku do piątku.

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

Ocenie podlegają następujące formy pracy ucznia:

- testy i sprawdziany
- kartkówki z trzech ostatnich tematów
- prace domowe
- zadania i ćwiczenia wykonywane przez uczniów podczas lekcji
- odpowiedzi ustne
- prace w zespole

3. Warunki i tryb otrzymania oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana:

Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają możliwość ubiegania się o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. Warunkiem uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych może być:

- dłuższa usprawiedliwiona nieobecność na zajęciach edukacyjnych,
- inne ważne sytuacje życiowe, które nauczyciel uzna za istotne.

Tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych:

1) Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie), nie później niż 3 dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej, składają do nauczyciela przedmiotu pisemne podanie o zamiarze uzyskania wyższej od przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. Podanie powinno zawierać uzasadnienie oraz informację o ocenie, o jaką będzie ubiegał się uczeń.

- 2) Nauczyciel podejmuje ostateczną decyzję, czy uczeń spełnienia warunki, o których mowa w Statucie Szkoły (§ 74 ust. 2).
- 3) Jeżeli uczeń spełnienia wspomniane warunki nauczyciel ustala termin sprawdzianu pisemnego obejmującego wymagania edukacyjne z przedmiotu na konkretną ocenę zamieszczone w tabeli punkcie pierwszym (1. Wymagania edukacyjne). Sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia musi nastąpić przed zebraniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej.
- 4) Nauczyciel po sprawdzeniu wiadomości i umiejętności ucznia utrzymuje bądź ustala wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych.